ŠTO JE I ŠTO RADI

NARODNA ZAŠTITA

IZDALA

NARODNA ZAŠTITA

CIJENA 1 DINAR

ZAGREB 1923.
TISAK KR. ZEMALJSKE TISKARE

I.

Što je Narodna Zaštita?

Narodna Zaštita je društvo (ili bolje savez više društava) za zaštitu sirotinje, a naročito za zaštitu djece i mladeži.

Imamo Savez trgovaca za zaštitu trgovačkih interesa, Savez obrtnika za zaštitu njihovu, Savez novčanih zavoda (banaka) za unosniju upotrebu u bankama nagomilanoga novca ... Imamo još mnogo drugih Saveza, tako na pr. Savez nogometnih i raznih drugih športskih društava.

Stoga dobri i plemeniti ljudi i dobrotvorna društva, koja se brinu za sirotinju, odlučiše da se i oni udruže u jedan Savez za zaštitu sirotinje pod imenom »Narodna Zaštita«.

Je li takvo udruženje potrebno?

O tom ne treba trošiti riječi, dok vidimo gotovo na svakom koraku kljaste i nakažene invalide, što po ulicama pružaju ruku tražeći milostinju od prolaznika, nezaštićene brojne udovice, a osobito čitave hrpe gole i bose djece, izvrgnute pogibli skitanja, ulične raskalašenosti, moralne i materijalne propasti.

Doduše oblasti su dužne, da u prvom redu sve to zapriječe, ali oblasti niti imaju sredstava niti mogućnosti, da svu tu sirotinju zaštite bez pomoći svih nas, bez saradnje čitavoga društva.

Dužnost je to svih nas, ako ima u nama čovječnosti i ljubavi.

Kako je nastala Narodna Zaštita?

Za vrijeme rata, kad se najviše opažala potreba da se zaštite porodice ratnika, osnovan je bio »Zemaljski Odbor za zaštitu porodica mobilizovanih i u ratu poginulih vojnika«. Taj je odbor na čelu s predsjednikom prof. drom. Josipom Šilovićem učinio mnogo dobra i spasio mnogo porodica od gotove propasti. Spasio je naročito do dvadeset tisuća bosansko-hercegovačke, istarske i dalmatinske djece od gladi preselivši ih u hrvatsko-slavonske krajeve u seljačke porodice.

Poslije prevrata bio je taj Zemaljski Odbor zamijenjen drugom ustanovom, koja se zvala »Oblasni odbor za zaštitu djece i mladeži«, kojemu je bio na čelu isti predsjednik prof. dr. J. Šilović.

No kad je taj Oblasni odbor god. 1920. bio raspušten, trebao je osnovati nešto nova, da uboga siročad ne ostane bez zaštite. Stoga je predsjednik bivšega Oblasnoga odbora uz pripomoć drugih prijatelja sirotinje odmah osnovao Savez dobrotvornih društava pod imenom Narodna Zaštita.

Pravila Narodne Zaštite odobrena su po oblasti odlukom od 29. rujna 1920. pa je Narodna Zaštita istodobno počela da razvija svoje djelovanje.

Unutarnje uređenje Narodne Zaštite.

Da udruženje uzmogne razviti svoje blagotvorno djelovanje, nužno je prije svega da se provede uredna r a z d i o b a r a d a. Narodna Zaštita preduzela si je veliki cilj: zaštićivanje i pomaganje sirotinje uopće i u svakom pogledu. Djelovanje se njezino proteže na čitavo područje Hrvatske, Slavonije, Međumurja i Istre.

Da se taj veliki posao na čitavom tom području uzmogne razviti po nekom stalnom sustavu, pristupilo je u Narodnu Zaštitu oko s t o t i n u n a š i h d o b r o t v o r n i h d r u š t a v a, koja su većim dijelom već otprije opstojala, a neka se nanovo osnovaše.

Gdje nema dobrotvornih društava, tu postoje m j e s n i o d b o r i z a z a š t i t u s i r o č a d i ili p o v j e r e n i c i i p o u z d a n i c i N a r o d n e Z a š t i t e. Svi ovi imadu dužnost, da svaki slučaj siročadi, kojoj treba pomoći i zaštite, Narodnoj Zaštiti prijave i zatraže pomoć, a po mogućnosti da i sami odmah siročad zaštite pomoću oblasti ili inače.

Odnos prema oblastima.

Narodna Zaštita je opća narodna dobrotvorna organizacija, koja razvija blagotvorni svoj rad u okviru oblasno potvrđenih pravila.

Kao takva Narodna je Zaštita posve n e o d v i s n a narodna ustanova.

No da uzmogne provoditi opće korisni cilj, ona stoji u najbližem i neprestanom saobraćaju s oblastima, koje su po zakonu dužne, da zaštićuju siro-

tinju, a to su državne ustanove, gradska i općinska poglavarstva, sirotinjska povjerenstva, sudovi kao nadtutorstvene oblasti, škole i t. d.

Taj se odnošaj Narodne Zaštite prema oblastima može svesti na slijedeće točke:

1. Narodna Zaštita prijavljuje slučajeve, u kojima je potrebna oblasna zaštita sirotinje, nadležnim oblastima i traži da oblast uređuje po zakonu.

2. Narodna Zaštita predlaže oblastima, da se podijeli pripomoć sirotinji u novcu ili inače, gdje sama nema dovoljno sredstava da pomogne.

3. Narodna Zaštita predlaže naročito preuzimanje i smještenje djece u državne dječje domove.

4. Narodna Zaštita preuzima od oblasti djecu smještenu u domovima, pa se brine da budu smještena u zanat ili u čestite porodice, koje ih hoće primiti na prehranu ili pod svoje.

5. Narodna Zaštita naročito obavlja izvide u slučajevima, koje joj priopći oblast, i nakon obavljenih izvida daje izvještaj i svoje mnijenje te predlog, na koji način da se pruži najuspješnije pomoć.

6. Narodna Zaštita posreduje za sirotinju kod oblasti i sudova, požuruje rješenje parnica, ostavinskih rasprava, daje izvještaje, koji mogu oblastima poslužiti u rješavanju predmeta, gdje su po srijedi interesi siročadi, malodobnika, ubogih udovica i t. d.

7. Narodna Zaštita se obraća na iseljeničke oblasti za zaštitu interesa iseljenika i njihovih porodica, koje se na nju obrate.

8. Napokon Narodna Zaštita vodi nadzor nad uzgojem siročadi i vanbračne djece, koja je smještena u porodicama i po Odelenju socijalne politike povjerena skrbi i nadzoru Narodne Zaštite.

Sve to vrši Narodna Zaštita ili neposredno putem svoga središnjega ureda u Zagrebu; **ili** putem svojih udruženih društava kao što su na pr.: Hrvatski Radiša, Materinstvo, Udruga Učiteljica — sekcija za našu djecu, Patronaža, Liga za zaštitu djece, Mladenačka zaštita, Pučka Radiona, i druga društva rasijana po gradovima i selima; **ili** putem svojih mjesnih odbora i povjerenika.

Središnji ured Narodne Zaštite.

Središnji ured čitave te velike socijalne organizacije nalazi se u Zagrebu, na Josipovcu br. 30. Tu se stječe sav rad oko zaštite siročadi, u koliko je dobrotvoran, a nije služben (državni ili općinski).

U uredu je zaposlen dovoljan broj namještenika, kojima je dužnost, da dnevice prije i poslije podne uređuju, da primaju i rješavaju sve molbe sirotinje i da po mogućnosti nitko ne ostane bez pomoći ili barem bez dobra savjeta i upute, na koji način si može pomoći.

Vrata su Narodne Zaštite svima od jutra do mraka otvorena, i svatko može da tu izloži svoju molbu i svoju potrebu, bez propisane forme, bez biljega i bez ikakve pristojbe ili plaće.

Sav je rad dobrotvoran i besplatan za sirotinju.

Načelo, koje u uredu Narodne Zaštite vlada jest: Činiti dobro sirotinji i to iz ljubavi, iz čovječnosti, besplatno!

Što znači ovakav jedan ured za sirotinju, to si svaki može da sam zamisli, a pogotovo to znadu svi oni, koji su nalazeći se u skrajnjoj nuždi pokucali na vrata Narodne Zaštite i tu — u svom očajnom položaju — našli pomoći, upute, utjehe. Često dođoše očajni, a vratiše se utješeni i radosni.

Kako se radi u uredu?

U uredu Narodne Zaštite razdijeljen je posao tako, da svaka molba i svaki predmet dolazi u onaj odsjek kamo spada, i da se može riješiti brzo i po onome licu, koje je u tu granu rada najbolje upućeno.

U tu svrhu uvedeni su u uredu slijedeći odsjeci:

I. Za upravne poslove (osoblje, blagajna, skladište).

II. Za smještanje djece u domove i u porodice, za evidenciju i nadzor nad uzgojem smještene djece, za materijalnu pripomoć u odijelu i obući.

III. Za posredovanje rada.

IV. Za zbrinjavanje zapuštene, ulične i posrnule djece i mladeži.

V. Za pravnu zaštitu i pravno posredovanje.

VI. Za spasavanje rođene grude i kolonizaciju siromašnih porodica iz neplodnih i prenapućenih krajeva.

VII. Za socijalnu propagandu i organizaciju.

Načela poslovanja u uredu.

U uredu Narodne Zaštite vladaju ova načela:

1. Prije svega točno i savjesno ispitati prilike i potrebe sirotinje, koja se obraća molbom za pomoć.

2. Pomoći onima, koji se bez svoje krivnje nalaze u nevolji, a naročito nejakoj djeci, malodobnicima, udovicama i porodicama ratnika te iseljenika, a ne pomagati varalice, lijenčine i vucibatine, koji ne mogu raditi, ali hoće da žive lagodno na teret drugih radiša.

3. Sve molbe rješavati brzo i bez suvišnoga otezanja.

4. Prije nego se odluči potpora iz javnih vrela i sredstava, putem oblasti prisiliti one, koji su po zakonu u prvom redu dužni pobrinuti se za molitelja.

5. Svaku materijalnu pripomoć u redovitim slučajevima (u novcu, odijelu, obući i t. d.) podjeljivati preko dobrotvornih društava, mjesnih odbora, povjerenika i pouzdanika Narodne Zaštite, koji su odgovorni za razboritu i korisnu upotrebu podijeljene pomoći.

6. Samo u slučajevima skrajnje nužde podijeliti pomoć izravno odmah molitelju samom.

7. Ne može li se molitelju pružiti pomoć ona, koju traži, pružiti mu je na drugi podesan način, na pr. posredovanjem kod suda, kod oblasti, kod drugih institucija i t. d.

8. Ukloniti uzroke bijednoga stanja pojedinca ili porodice, a ne samo časovito ublažiti bijedu.

Nadzor nad poslovanjem.

Sav se taj rad vodi pod nadzorom upravnoga odbora, u kojemu su zastupani građani, seljaci i radnici, a ti se sastaju svaki mjesec na sjednicu.

Članovi su upravnoga odbora izabrani slobodnim izborom na glavnoj godišnjoj skupštini između članova pojedinih dobrotvornih društava, koja su pristupila Narodnoj Zaštiti.

Svaki se predmet rješava pismeno pod nadzorom i uz odobrenje predsjednika prof. dra. Josipa Šilovića, koji taj nadzor vrši dnevice nad osobljem namještenim u uredu.

Posebni nadzorni odbor pregledava račune i blagajnu, te daje svoj izvještaj glavnoj skupštini.

Svi veći troškovi i izdaci odobravaju se prethodno na sjednici upravnoga odbora, a manji izdaci odobravaju se naknadno na predlog predsjednika.

Predsjednik, članovi upravnoga i nadzornoga odbora ne primaju za svoj rad nikakve nagrade, a namještenicima u uredu upravni odbor određuje primjerenu nagradu.

Članovi Narodne Zaštite.

Razlikuju se pravi i izvanredni članovi.

Pravim članovima mogu biti samo dobrotvorna društva. Prema tomu pojedinci ne mogu biti pravi članovi Narodne Zaštite. No oni ipak mogu biti povjerenici i povjerenice, te na taj način aktivno i te kako sudjelovati u promicanju ciljeva Narodne Zaštite. Osim toga pojedinci mogu biti izvanredni članovi.

Izvanredni članovi dijele se u tri vrste: zakladatelje, utemeljitelje i začasne članove.

Začasnim članom može biti osoba, koja je stekla osobitih zasluga za Narodnu Zaštitu, ili se osobito istaknula na polju dobrotvornoga rada.

Zakladateljem može biti svaka osoba, ako uplati najmanje 1.000 kruna u korist Narodne Zaštite. No pravne osobe (društva, korporacije) uplaćuju najmanje 5.000 kruna.

Utemeljiteljem postaje osoba, koja uplati najmanje 500 kruna; a pravna osoba (društvo, zavod korporacija), ako uplati najmanje 3.000 kruna.

Dosada već ima Narodna Zaštita lijepi broj utemeljitelja i zakladatelja.

Novčana sredstva.

Djelovanje Narodne Zaštite bilo bi nemoguće bez novčanih sredstava. Ako na ikojemu polju rada, a ono sigurno na ovome treba novaca, da se pomogne sirotinji.

Ljubav i dobra volja ne dostaje!

A odakle uzeti novčana sredstva? Ta upravo pomanjkanje dovoljnih novčanih sredstava i jest jedan od glavnih razloga, da država — kako bi bilo idealno — ne može da sama preuzme svu skrb za siročad na svoja leđa! Odakle će ih dakle uzeti jedna privatna ustanova, koja ne može da raspisuje i pobire poreze?

Pa ipak — ne samo kod nas nego i u drugim državama — zaštitu sirotinje provode većim dijelom privatna udruženja, a ne država.

Privatna udruženja naime lakše nađu put k srcima ljudi, nego li država i oblasni organi.

I Narodna Zaštita našla je put k srcu našega naroda, te eto već više godina spasava brojnu siročad samo pomoću dobrovoljnih prinosa, koje joj narod daje, te plemenitošću i požrtvovnošću onih čestitih porodica, koje od Narodne Zaštite primaju djecu pod svoju ili na odgoj i prehranu.

Na taj način vrši i obavlja Narodna Zaštita jedno velebno djelo spasavanja siročadi uz razmjerno tako malene i neznatne troškove, da na takva šta država (koja mora skupo plaćati veliki broj činovništva i uzdržavati dječje domove!) ne može niti pomišljati.

»Dan siročadi«.

Pojedina si društva udružena u Narodnoj Zaštiti pribavljaju od članarine, od svojih dobrotvora, od priredaba onoliko novčanih sredstava, koliko je nužno za njihov djelokrug i promicanje njihovih posebnih ciljeva.

Narodna Zaštita od njih ne ubire nikakvih posebnih prinosa, nego im dapače još daje godišnje pripomoći u novcu, odjeći i obući, u koliko je to nužno, da mogu razviti svoje dobrotvorno djelovanje.

No središnji ured Narodne Zaštite i sam treba sredstava.

U tu svrhu priređuje svake godine u mjesecu travnju o Gjurgjevu »dan siročadi«.

Taj dan je opći narodni spomen na onu siročad, koja je upućena na javnu dobrotvornost.

»Dan siročadi« priređuje se u školama, na ulicama, po trgovima, javnim lokalima.

Taj dan stavljaju se u službu siročadi nastavnici i nastavnice, školska mladež, gospođe i gospođice, studenti, trgovci, radnici, seljaci — svi. Svatko doprinosi svoj dio truda, da se razbudi u srcima ljubav prema siročadi, smisao za čovječnost, da se skupi što više dobrovoljnih prinosa za siročad.

Taj dan daju novčani zavodi, trgovačka i industrijska poduzeća, imućni privatnici, seljaci, radnici, dapače i sama sirotinja — svi daju svoj doprinos, da se pomogne onima, koji su najbjedniji.

Priređuju se sa strane školske mladeži i dobrotvornih društava razne priredbe, na kojima se gaji ljubav prema bližnjemu, a naročito prema zapuštenoj i ostavljenoj djeci, a čisti prihod ide u korist siročadi.

Na taj način Narodna Zaštita ubire narodni porez za svoju sirotinju, a u isti mah vrši i djelo visokoga apostolata ljubavi i čovječnosti raspirujući u srcima sviju samilost prema bijednicima.

I eto, taj je »dan siročadi« glavno, a gotovo i jedino vrelo prihoda Narodne Zaštite. Na taj dan mora pasti toliko dobrovoljnih prinosa od naroda, da se omogući blagotvorno djelovanje Narodne Zaštite kroz cijelu godinu.

Povjerenici Narodne Zaštite.

Narodna Zaštita u svom djelovanju računa prije svega na pomoć svih dobrotvornih društava i želi da pristupe u Savez.

Gdje nema društava, oslanja se na »mjesne odbore« za zaštitu siročadi. Mjesni odbor je obično prošireni školski odbor, a izvršujući njegov organ je ravnatelj osnovne škole.

No osim toga ostaje još široko polje rada i za pojedince — za povjerenike i povjerenice (pouzdanike) Narodne Zaštite.

Povjerenikom (povjerenicom) pak može da bude svaka poštena i čovjekoljubiva osoba, kojoj Narodna Zaštita u smislu § 15. svojih pravila tu časnu službu povjeri.

U jednom mjestu može biti i više povjerenika.

Kako oni vrše svoju povjereničku dužnost?

Na četiri načina:

1. Gdjegod opaze koje nezaštićeno siroče (dijete, udovicu, nemoćnika i t. d.), nastoje da njegovoj nevolji doskoče i pruže mu pomoć u vlastitom djelokrugu.

2. Gdje sami ne znaju ili ne mogu da pruže pomoć, prijavljuju slučaj mjesnom odboru za zaštitu siročadi, mjesnom dobrotvornom društvu ili pak izravno središnjemu uredu Narodne Zaštite u Zagrebu, moleći pomoć ili uputu.

3. Narodna Zaštita se obraća na njih u pojedinim slučajevima, koji su joj dojavljeni, i povjerava im izvide te preko njih pruža pomoć sirotinji.

4. Gdjegod im se prigoda desi, oni promiču ciljeve Narodne Zaštite sabirući članove (utemeljitelje i zakladatelje), stvarajući mjesne odbore za zaštitu siročadi, šireći društveno glasilo, prikupljajući dobrovoljne prinose, brinući se za što bolji uspjeh »dana siročadi« u svojoj okolini i t. d. — jednom riječi šireći zborom i tvorom misao čovječnosti, a ljubavi prema siročadi.

Dvanaest dužnosti povjerenika.

Na koje se slučajeve napose mora protezati djelatnost mjesnih odbora i povjerenika Narodne Zaštite?

Evo, na ove! Sabrat ćemo ih u dvanaest točaka:

Povjerenik (odnosno mjesni odbor) mora:

1. da nadzire tjelesno i duševno, a napose religiozno-ćudoredno napredovanje svakog osirotjelog i zapuštenog djeteta, pa i onog, koje ne traži potpore;

2. da se brine oko toga, da se gladni nahrane, goli odjenu, oni koji su u bijedi pomognu;

3. da se pobrine, da se zaštiti dojenčad i trudne majke za vrijeme poroda, da se tako smanji pomor dojenčadi i time slabljenje naše narodne snage;

4. da se pobrine oko zaštite i liječenja i tjelesno slabunjave djece;

5. da pomogne borbu proti svemu onom, što mladež slabi duševno i tjelesno (alkohol, duhan, spolne bolesti i t. d.);

6. da spriječi stvaranje mladih zločinaca i nedoraslih delikvenata;

7. da pomogne onima, koji su ostali bez roditelja, da dobiju dobre štitnike i da se podignu oni, koji su časovito posrnuli i došli u sukob sa zakonom zbog nemara svoje okoline ili grijeha svojih pređa;

8. da se brine oko toga, da se iz ralja zapuštenosti, od pogibelji lošeg društva i gradske ulice spasi

siročad ostavljena i zapuštena i smjesti u zavode, zanate ili dobre porodice;

9. da se stara oko toga, da djeca, za koju nema tko da se brine, jer ili nemaju roditelja ili su im odsutni na radu, dođu preko dana u obdaništa, dnevna skloništa ili kolijevke, gdje će biti sačuvana od duševne i tjelesne pogibelji;

10. da se postaraju za starce, bolesne, slabe i sakate, koji se ne mogu sami o sebi starati;

11. da se stara oko spasa rođene grude, da se svakom čovjeku sačuva dom njegovih pređa i spasi od sebeznalih pauka i pohlepnika, koji bi se htjeli domoći tuđega, napose, da se to učini sa imovinom naših iseljenika, koji ostaviše svoj dom i gube život svoj u tuđini;

12. da spriječi parbenje i povlačenje po sudovima, pa da u tu svrhu po svim mjestima stvori »sud dobrih ljudi«, pa da se svakom živom biću, u kojem diše čovječanska duša, omogući stvoriti dom, slobodan i samostalan život na svom, da ne bude nametnik, već čovjek svijestan svojih prava i svojih dužnosti, da se od njega stvori zdrava i jaka, a nadasve pravedna i poštena ćudoredna i gospodarska jedinica, pa da prema tomu javi Središnjici Narodne Zaštite svaki posjed, koji dolazi na prodaju, naročito one posjede u bogatim krajevima, koji bi bili zgodni za naselenje kolonista iz siromašnih krajeva.

Tko želi na ovom radu surađivati, neka to javi kartom dopisnicom na natpis: Narodna Zaštita Zagreb, Josipovac 30.

Glasilo i društvena izdanja.

Štampa je ona sila, koja danas vlada svijetom. Neizmjerno zlo počinja se u svijetu putem štampe. Zato će i svaka dobra stvar, svako dobro poduzeće imati slab ili nikakav uspjeh, ako se ne posluži tom velesilom.

Narodna Zaštita za raširenje i promicanje svojih plemenitih ciljeva mora također da se njome posluži.

Zato izdaje svoje glasilo pod imenom

»Narodna Zaštita«,

što izlazi već punih 6 godina u Zagrebu. Donosi članke, koji se odnose na socijalni rad i zaštitu siročadi, donosi prikaze o praktičnom radu u tom pravcu, te vijesti o djelovanju svih naših socijalnih i dobrotvornih ustanova, slike i prikaze pojedinih značajnih slučajeva iz rada za zaštitu sirotinje.

Osim toga izdaje Narodna Zaštita od vremena do vremena i druga književna izdanja, kojima je cilj promicanje zdravih socijalnih ideja i pokreta te zaštita siročadi.

Do sada su izašle ove brošure:

1. Dječje pitanje od dra. M. Popovića.
2. Savremeno staranje za djecu i mladež od Stj. Ratkovića.
3. Spomenspis na spasavanje istarske, dalmatinske i bosansko-hercegovačke djece za vrijeme svjetskoga rata od Stj. Krajačića.
4. Iz smrti u život. Almanah 1921.

5. Vanbračna djeca od dra. Josipa Šilovića.

6. Zaštita djece od dra. Josipa Šilovića.

Na redu su i druga izdanja. A dužnost je povjerenika Narodne Zaštite, da se ta izdanja u što većem broju raspačaju, jer će se time u velike podići socijalna svijest u narodu.

Časopis »Narodna Zaštita« kao i ostala izdanja naručuju se u Zagrebu: Narodna Zaštita — Josipovac 30.

II.

Dosadanji rad i uspjesi Narodne Zaštite.

Narodna Zaštita samo nastavlja onaj rad, koji je započeo bivši »Zemaljski odbor za pomoć porodica mobilizovanih i palih«, a onda »Oblasni odbor za zaštitu djece«. U glavnom su u vodstvu tih triju ustanova bili uvijek jedni te isti ljudi. Stoga njihov rad datira već od godine 1916. No budući da je prikaz rada od godine 1916. do godine 1920. izašao u »Spomenspisu«, mi ćemo se ovdje ograničiti na to, da u najkraćim crtama i u brojkama prikažemo samo rad i uspjehe Narodne Zaštite od mjeseca svibnja g. 1920. pa do konca godine 1922.

Smještavanje siročadi u domove.

Djecu, koja ostadoše bez ikoga svoga, ili ih napustiše vlastiti otac i majka, ili se moradoše odu-zeti od roditelja, ili vanbračnu djecu, koju majka nije mogla izdržavati, ili su nahodi i t. d. — takvu djecu Narodna Zaštita predlaže na smještenje u zemaljske dječje domove ili ih pak privremeno smještava u zavode »Lige za zaštitu djece«, »Udruge učiteljica«, »Patronaže«, »Pjestovališta«, u gradske dječje domove u Klinčaselu, Selcima, Osijeku, Zemunu, Vukovaru i t. d., pa tim društvima i zavodima daje

mjesečnu ili godišnju redovitu (a često i izvanrednu) potporu za uzdržavanje.

Na taj način smješteno je bilo u državne bilo u privatne dječje domove i skloništa trajno ili privremeno nastojanjem i posredovanjem Narodne Zaštite:

u godini 1920.	do	200 djece
„ „ 1921.	„	700 „
„ „ 1922.	„	1.000 „
Ukupno . . .	do	2.000 djece,

što znači, da su ta djeca spašena od sigurne propasti.

Tako je na pr. u samom centralnom sabiralištu u Zagrebu kroz godinu 1921. bilo smješteno (trajno ili prolazno) 432 djece, a to većinom na predlog ili posredovanjem Narodne Zaštite. Od toga su bila 289 dječaka i 143 djevojčice.

Prema dobi:

U dobi od	3—6 godina:	18 dječaka	
		15 djevojčica	
„ „ „	6—12 „	201 dječak	
		101 djevojčica	
„ „ „	12—16 „	70 dječaka	
		25 djevojčica	

„ „ preko 16 godina (iznimno): 2 djevojčice.

Podrijetlom su ta djeca bila iz raznih pokrajina naše države i to:

iz Bosne	20
„ Srbije	7
„ Slovenije	4
„ Dalmacije	17
„ Istre	16
„ Bačke	2

Ostala iz Hrvatske, Slavonije i Medjumurja.

No bilo ih je nešto i iz stranih država, koja su silom prilika ovamo dospjela, i to: iz Češke 1, iz Italije 4, iz Rusije 1, iz Austrije 1, iz Madžarske 1, iz Rijeke 1.

Kako su zastupane bile razne narodnosti, tako i razne vjere i vjeroispovijesti. Bilo je pravoslavnih 30, evangelika 2, muhamedanaca 5, a svi ostali katolici.

Sličnu sliku pružaju i djeca smještena u drugim privatnim zavodima.

Kako se vidi, djeca su raznih vjeroispovijesti, iz raznih pokrajina, dapače i raznih narodnosti i raznoga državljanstva.

U zaštićivanju siročadi nije se pravila nikada i ne pravi se nikakva razlika. Narodna Zaštita je opće narodna, dapače i opća humanitarna ustanova.

Smještavanje siročadi u zanat.

Djecu, koja su svršila osnovnu školu i sposobna za zanat, predaje Narodna Zaštita »Hrvatskom Radiši« i »Privredniku«, da ih smjesti u zanat. Narodna im Zaštita dade odijelo i obuću. Takvih slučajeva bilo je više stotina.

Skrb za namještanje sirotinje u službe i davanje zarade.

No osim toga brine se Narodna Zaštita i inače za namještanje sirotinje u službe ili da im se pribavi zarada. U tu svrhu:

1. Narodna Zaštita daje redovitu mjesečnu pripomoć u iznosu od 2.300 kruna »Udruženju jugoslavenskih žena« u Zagrebu za uzdržavanje poslovnice

(u Palmotićevoj ulici 3), koja se bavi namještanjem siromašnih žena, a osobito malodobne ženske siročadi.

Dosada je izdano u tu vrhu preko šezdeset tisuća kruna, a namještaju se poprečno svaki mjesec 25 lica.

2. Narodna Zaštita smjestila je u svojoj vlastitoj zgradi (Goljak br. 2) uz neznatnu odštetu »Pučku Radionu«, koja daje zarade (u radioni ili kod kuće) mnogim udovicama, naročito ratnim i ženskoj malodobnoj siročadi.

Na taj način obezbijedjuje »Pučka Radiona« uz pripomoć Narodne Zaštite egzistenciju ne samo stotinama pojedinaca, nego i brojnim majkama s djecom, dakle čitavim porodicama.

3. Narodna Zaštita plaća jednoga namještenika kod H. Radničkoga Saveza u Zagrebu (»Ubožki dom« — Jelisavina ulica 10), koji vodi odsjek za namještanje nadničara i svih onih, koji su sposobni za bilo kakav posao, držeći se načela, da takvima treba dati zaradu, a ne milostinju.

Na taj način pribavila je Narodna Zaštita posredovanjem svojih društava, a naročito »Hrv. Radiše«, »Pučke Radione«, »Poslovnice jugosl. žena«, Namjesbenog odsjeka Hrv. Rad. Saveza i drugih — bilo smještenje u zanat, bilo drugo kakvo namještenje ili zaradu:

u god. 1920. u slučajeva	200
„ „ 1921. „ „	1100
„ „ 1922. „ „	do 2000

što znači, da je spašeno na taj način do 3.300 egzistencija, odnosno i više, ako se uzme u obzir, da mnogi od njih radom izdržavaju i porodicu.

Smještavanje siročadi u porodice.

U domove može da se smjesti vrlo malen broj djece, pa i to najviše samo privremeno, dok im se nađe drugo mjesto. A u zanat samo oni, koji su tome dorasli i sposobni.

Svu ostalu djecu Narodna Zaštita odjene i obuče, te ih daje na odgoj i prehranu u čestite porodice, većim dijelom na selu, bilo posve besplatno bilo uz neku odštetu.

To je upravo najteži ali i najvažniji posao na polju zaštite i spasavanja siročadi.

Na taj način preuzela je Narodna Zaštita u svoju skrb i smjestila u porodice:

u god. 1920.	do 150 djece
„ „ 1921.	„ 370 „
„ „ 1922.	„ 550 „

dakle ukupno preko 1.000 djece, opskrbivši ih ujedno odjećom i obućom.

Djeca su smještena ponajviše u kotaru bjelovarskom, grubišnopoljskom, virovitičkom i novogradiškom, te se dobro snalaze kod svojih hranitelja. Narodna Zaštita nadzire njihov odgoj i polazak škole preko mjesnih odbora, povjerenika i preko svoga izaslanika, koji od vremena do vremena djecu obiđe i ispita okolnosti, u kojima se nalaze.

U svrhu smještenja djece u porodice, za odijelo i obuću toj djeci i za potpore hraniteljima njihovim izdala je Narodna Zaštita od god. 1920. — 1922. preko jedan milijun i dvije stotine tisuća kruna.

Skrb za povratak dalmatinske i istarske djece.

Ovdje nijesmo uzeli u obzir ono dvadeset tisuća dalmatinske, bosansko-hercegovačke i istarske djece, koja su za vrijeme rata bila smještena u Hrvatskoj. Većim dijelom vratiše se već prije godine 1920., a koja još zaostadoše ovdje, otpremaju se pomalo njihovim roditeljima. Narodna je Zaštita preuzela brigu, da svako od te djece zaodjene i obuče.

U tu svrhu izdala je Narodna Zaštita dosada do 100 tisuća kruna.

Potpore siročadi u odijelu i obući.

Jedna je od najvećih potreba, da se siročad gola i bosa zaodjene. Zato se osim one djece, koja se smještavaju u zavode, u zanat, u porodice — brine Narodna Zaštita i za onu siromašnu djecu, koja ostaju kod svojih roditelja, rođaka ili skrbnika, da dobro odjenuta i obučena uzmognu polaziti školu.

To čini Narodna Zaštita preko raznih dobrotvornih društava i preko pojedinih škola.

Za odjeću i obuću sirotinje izdala je Narodna Zaštita:

u god. 1920. i 1921.	K 1,258.040.—
u god. 1922. (do 1. novembra)	K 250.978.—
ukupno	K 1,509.018.—

Nadzor nad uzgojem siročadi i vanbračne djece.

Nad djecom, koja su po Narodnoj Zaštiti smještena, a i drugom, čiji je uzgoj u pogibli, a naročito vanbračnom — vodi Narodna Zaštita trajni nadzor, te preko mjesnih odbora i svojih povjerenika traži, da joj se svaka tri mjeseca šalje o njima izvještaj. Ako se pokaže potreba, da se učini kakva promjena ili poduzmu druge mjere za materijalnu ili moralnu zaštitu te djece, Narodna Zaštita odmah vrši u tom pogledu svoju dužnost.

Broj djece, koja se nalaze pod trajnim nadzorom Narodne Zaštite, presiže tri tisuće.

Skrb za zapuštenu djecu i mladež.

Osobitu pažnju posvećuje Narodna Zaštita t. zv. zapuštenoj ili uličnoj djeci i mladeži, kao i onoj, koja je već posrnula i došla u sukob s redarstvenim propisima ili dapače s kaznenim zakonom.

U tu svrhu potpomaže Narodna Zaštita rad društva »Mladenačka Zaštita« (Zagreb, Palmotićeva ulica 3) u tom pravcu kao i sudove za mladež.

Budući, da je u Zagrebu najnužnije bilo kakvo sklonište za takvu zapuštenu i uličnu djecu, uredila je Narodna Zaštita u svojoj vlastitoj zgradi (Hercegovačka ulica 16) jedno takvo sklonište pod imenom »Dom za zapuštenu mladež«, u koji se dijete privremeno smjesti, dok se dobro prouči njegova ćud, prilike odgoja, sklonosti i t. d., te se onda pošalje u školu ili u zanat ili u popravilište ili se smjesti u koju čestitu porodicu.

Dom je uređen istom god. 1922., te je dosada na uzdržavanje djece u njemu izdano 151.538 kruna, a u njemu je našlo kraće ili dulje zaklonište oko 50 zapuštene djece.

Spasavanje sirotinjske imovine od propasti.

Uslijed nerazborita gospodarstva, alkoholizma, rasipnosti, lihvarstva u mnogo slučajeva su nekretnine, koje pripadaju djeci poginulih ratnika ili inače malodobnicima, opterećene dugovima, te dolaze na dražbu.

Malodobnici u takvim slučajevima ostaju bez kuće, bez djedovine svoje, bez krova i ognjišta, te im ne preostaje nego da postanu tuđi sluge, težaci, proletarci, vucibatine ili prosjaci.

U takvim i drugim sličnim slučajevima posreduje Narodna Zaštita te podjelujući beskamatne zajmove uz najpovoljnije uvjete otplaćivanja spašava sirotinjsku imovinu od propasti, a po tom i čitavu porodicu od rasula.

No to biva dakako samo u slučajevima, gdje se nakon svestranih izvida Narodna Zaštita osvjedoči:

1. da vrijednost imovine u velike premašuje ukupni iznos dugovine;

2. da je porodica vrijedna, te je samo nesrećom ili tuđom nemarnosti došla u takav očajni položaj;

3. da ima nade, te će se razboritim gospodarstvom otplatiti zajam;

4. da se na drugi način ne može ukloniti rasulo porodice.

Od god. 1920. — 1922. posredovala je Narodna Zaštita na taj način u kojih stotinu i pedeset slučajeva, te sačuvala od propasti sirotinjsku imovinu podjelivši beskamatne zajmove:

u god. 1920./1921. u iznosu od	K 237.536.20
u god. 1922. u iznosu od . .	K 114.035.—
ukupno	K 351.571.20

Pravna pomoć sirotinji.

Današnje su prilike takove, da svatko dolazi teško i sporo do svoga prava, koje mu je povrijeđeno ili uskraćeno. Pogotovo to vrijedi za sloj nezaštićenih, »poniženih i uvrijeđenih«, za sirotinju, koja nema dovoljno sredstava za vođenje parnica.

Da se takvima osigura moralna i pravna zaštita, posluje u uredu Narodne Zaštite posebni pravni odsjek.

Zaštitu vanbračnih matera i vođenje paternitetskih parnica (za priznavanje očinstva i uzdržavanje djeteta) prepušta Narodna Zaštita pravnoj pomoćnici udruženoga društva »Materinstva« (Palmotićeva ulica 3), koje vodi preko svoga odvjetnika besplatno preko 500 takvih parnica. U ostalim predmetima daje pravne upute, posredovanje kod sudova i oblasti za siromašne malodobnike, siročad, udovice, invalide — »pravni odsjek« Narodne Zaštite i to posve besplatno.

Slučajeva pravne zaštite bilo je:

u god. 1920.	do	150
„ „ 1921.	„	430
„ „ 1922.	„	570

U mnogo slučajeva postignuto je osobitih uspjeha.

Za pravnu zaštitu (za putovanje k sudovima ili inače) potrošeno je oko 50 tisuća kruna.

Pomoć porodicama iseljenika.

Porodicama iseljenika pruža Narodna Zaštita pomoć na više načina, i to:

1. posreduje u potraživanju iseljenika, kojima porodica ne zna za boravište;

2. posreduje u pribavljanju osmrtnina i osigurnina onih, koji su poginuli u Americi;

3. požuruje kod iseljeničkih oblasti postupak u predmetima, koji su u svezi s interesima iseljeničkih porodica;

4. stoji u najužoj svezi s »Narodnom Hrvatskom Zajednicom« u Sjevernoj Americi i s »Jugoslavenskom Narodnom Obranom« u Južnoj Americi, te drugim našim narodnim organizacijama i izvršuje njihove zamolbe, u koliko se u pojedinim slučajevima obraćaju na Narodnu Zaštitu;

5. materijalno potpomaže siromašne porodice iseljenika, koje izgubiše hranitelja u Americi, a još ne primiše osmrtninu odnosno osigurninu, i uopće im daje prednost u podjeljivanju pomoći s obzirom na veliki dar, koji je Narodna Zaštita gd. 1921. primila od naših iseljenika u Americi.

Dosada je više manje uspješno posredovala Narodna Zaštita za zaštitu interesa iseljenika i njihovih porodica u kojih s t o t i n u slučajeva.

Iseljenici odnosno njihove porodice — pošto posredovanjem Narodne Zaštite dođoše do osmrtnina, osigurnina ili inače dobiše pomoć — odužiše se time, da dadoše dar za pomoć drugoj sirotinji.

No posredovanje je Narodne Zaštite i u ovim — kao i u svim drugim slučajevima — posve besplatno.

Kolonizacija siromašnih porodica.

Narodna Zaštita drži se u svom radu načela, da treba pomoći sirotinji r a d i k a l n o, a ne p a l i j a t i v n o, t. j. ukloniti uzroke bijede, a ne samo kakvom privremenom pripomoći za čas ublažiti bijedu. Videći pak, da je jedan od glavnih uzroka bijednoga stanja, u kojemu s e t r a j n o nalaze mnoge naročito zagorske i ličke porodice, u tome, što imaju veliki broj članova, a premalo zemlje, dala se Narodna Zaštita na posao, da pomogne i olakša preselenje takvih siromašnih porodica u krajeve, gdje će moći imati više zemlje i uz pošteni rad t r a j n o se izbaviti iz bijede.

Zato je Narodna Zaštita pomogla kolonizaciju siromašnih naročito međumurskih i zagorskih porodica na s l a v o n s k e p u s t a r e, na pr. Ivan-salaš (kod Daruvara), Alajoš-pustara (kod Daruvara), Rogovac (kod Virovitice), Mali i Veliki Hrastovac (kod Slatine) i t. d., a onda i na manjim posjedima.

Sve je to zemljište većim dijelom prešlo iz ruku tuđinskih doseljenika, koji su ga dosada držali, u ruke naših seljaka.

Narodna Zaštita je u tom poslu kolonizacije sudjelovala time, da je:

1. pribirala podatke o takvim posjedima, koji su bili na prodaju;

2. preko svoga kolonizatorskoga odsjeka propagirala među našim seljacima misao kolonizacije;

3. organizirala partije kolonista, koji su se odlučili za selidbu;

4. posredovala između prijašnjih vlasnika zemljišta i kolonista;

5. pribavljala kolonistima zajmove kod novčanih zavoda (Prva Hrvatska Štediona, Hrv. opći vjeresijski zavod) uz povoljne uvjete;

6. na svoj trošak slala izaslanika iz svoga ureda, da prisustvuje kod sklapanja ugovora, prenosa i t. d. za zaštitu interesa kolonista;

7. posredovala kod Ministarstva za agrarnu reformu, da se neki posjedi, u koliko su spadali pod udar agrarne reforme, izuzmu i dozvoli kupnja kolonistima;

8. posredovala isto tako kod Ministarstva za pogodnost prevoza alata i ostale prtljage kolonista.

Na taj način olakšala je Narodna Zaštita preseljivanje porodica i pomogla im, da ne padnu u ruke izrabljivača i drugih posrednika. Broj porodica, kojima je na taj način pružena pripomoć, iznosi do konca godine 1922. do četiri stotine, a potrošeno je u tu svrhu do 520 tisuća kruna ili pol milijuna.

Taj se rad međutim i dalje nastavlja.

Pripomoć raznim društvima.

Narodna Zaštita kao Savez dobrotvornih društava izvršuje svoju zadaću i na taj način, da moralno i materijalno pomaže one dobrotvorne ustanove, kojima je svrha pomaganje sirotinje, a naročito zaštita djece.

Stoga Narodna Zaštita daje nekima od takvih ustanova redovite mjesečne pripomoći, dok drugima daje izvanredne novčane pripomoći za postignuće bestanovite humanitarne svrhe, a osim toga beskamatne zajmove, potpore u odjeći i obući na poklon ili uz nabavnu cijenu i razne druge polakšice.

U prvom redu dolaze u obzir ona društva i ustanove, koje imaju dječje domove i skloništa za siročad, jer je zaštita djece prva i glavna svrha Narodne Zaštite.

I. Redovitu novčanu pripomoć dala je Narodna Zaštita ovim ustanovama (ukupni iznos u god. 1920.—1922.):

Patronaži za zaštitu mladih djevojaka .	K	91.000
Liga za zaštitu djece	K	72.420
Materinstvu	K	31.000
Pjestovalištu	K	62.428
Poslovnici za namještanje ženskih sila .	K	60.100
Udrugi Učiteljica	K	11.100
Mladenačkoj Zaštiti	K	23.000
Dječjem domu u Osijeku	K	7.921
Ukupno	K	358.969

II. Izvanredne novčane potpore primiše od Narodne Zaštite:

1. Odbor za dječje ferijalne kolonije u god. 1920. . . . . K 200.000.—

2. Društvo kneginje Ljubice za podignuće skloništa u god. 1921. K 6.000.—
3. »Ubcški Dom« u Zagrebu (god. 1920.) . . . . K 500.—
4. Gruberovoj zakladi za siročad pučkih učitelja (u god. 1921. — K 8.000.—; u god. 1922. — K 20.313.—) . . . . . . K 28.313.—
5. Društvu srednjoškolskih profesora za fond za siročad srednjoškolskih nastavnika (u god. 1921. — K 4.000.—; u god. 1922. — K 6.545.—) . . . . K 10.545.—
6. Zagrebačkom društvu za uzdržavanje Pjestovališta u god. 1921. K 9.000.—
7. Udrugi za promicanje pučkoga obrta u Zagrebu u god. 1921. K 15.000.—
8. Čuvalištu za mladež kod Sudb. stola u Zagrebu za uređenje knjigovežnice (god. 1921.) . . K 8.000.—
9. Udruženju jugosl. žena u Zagrebu (u god. 1921.) . . . K 2.000.—
10. Potpornom društvu na otoku Krku za potpomaganje istarske siročadi (u god. 1922.) . . . K 20.000.—
11. Ligi za zaštitu djece u Zagrebu za uzdržavanje skloništa (u god. 1922.) . . . . K 20.000.—
12. Udruzi učiteljica za uzdržavanje djece u dječjim domovima u Zagrebu i Sušaku (u god. 1922.) K 120.000.—

13. Patronaži za zaštitu mladih djevojaka za uzdržavanje internata (god. 1922.) . . . . K 20.000.—
14. Mladenačkoj Zaštiti u Zagrebu (u god. 1922.) . . . . . . K 10.000.—
15. Društvu Marije Jelisave u Zagrebu (god. 1922.) . . . . K 10.000.—
16. Mjesnom odboru za zaštitu siročadi u Lepoglavi (god. 1922.) . K 28.000.—
17. Novinarskom udruženju — sekcija Zagreb za fond u korist siročadi novinara (god. 1922.) K 10.000.—
18. Seljačkoj Slogi u Odri za knjižnicu (god. 1922.) . . . . . K 500.—
19. Hrvatski Radiša (god. 1920.) . . K 4.500.—
20. Sklonište u Sušaku (g. 1920.) . . K 3.500.—
21. Dječji Dom u Zemunu (g. 1920.) K 24.696.—
22. Pučka Radiona (g. 1921.) . . . K 6.050.—
23. Dječji dom u Crikvenici (g. 1921.) K 19.547.—
24. Odbor za smještavanje srpske djece (g. 1921.) . . . . K 70.000.—

Ukupno . K 646.151.—

III. Beskamatne zajmove primiše:

1. Prosvjetni Savez u Zagrebu (u god. 1920.) . . . . K 20.000.—
2. Hrvatski Radiša u Zagrebu (u god. 1921.) . . . . K 50.000.—
3. Seljačka Sloga u Bijeniku (za gradnju doma u god. 1921.) . K 8.000.—

Ukupno . K 78.000.—

IV. Potpore i pripomoći u raznim oblicima primiše u znatnijoj mjeri ove ustanove:

1. Materinstvo u Zagrebu: 20 odijela za djecu na poklon (u god. 1920.).

2. Pjestovalište u Zagrebu (na poklon):

u god. 1920.: 36 potpunih garnitura odijela i obuće za djecu;

u god. 1922.: 46 potpunih garnitura odijela i obuće za dječake.

3. Seljačka Sloga u Bijeniku (uz neznatnu odštetu):

u god. 1920.: 10 plahta;

u god. 1921.: 30 odijela za djecu;

u god. 1922.: 20 odijela za djecu.

4. Mladenačka Zaštita u Zagrebu (na poklon):

u god. 1920.: 30 garnitura odijela i obuće za djecu.

5. Hrvatski Radiša u Zagrebu (uz nabavnu cijenu):

u god. 1921.: 80 odijela za naučnike.

6. Centralno sabiralište u Zagrebu (na posudbu):

u god. 1921.: 43 odijela za djecu sabirališta.

7. Patronaža za mlade djevojke u Zagrebu (na poklon):

4 plahte, 4 slamnjače, 4 gunja i 4 jastučnice; 12 pari cipela za djevojčice.

8. Dom Sv. Josipa u Leskovcu (na poklon):

u god. 1921.: 24 potpune garniture odijela za djecu.

9. Pučkoj Radioni za udove i ratničke žene predana je u porabu kuća na Goljaku broj 2 i zemljište uz neznatnu godišnju najamninu od 8.000 kruna.

Iz toga se iskaza razabire:

1. da je organizacija Narodne Zaštite doista provedena na osnovi decentralizacije, t. j. ona razvija svoj blagotvorni rad preko drugih dobrotvornih institucija, koje su u Savezu;

2. da je Narodna Zaštita raznim dobrotvornim ustanovama od god. 1920. do god. 1922. podijelila:

u obliku redovite novčane potpore	K	358.969
u obliku izvanredne novčane potpore	K	646.151
Ukupno	K	1,005.120

3. da je osim toga Narodna Zaštita i u raznim oblicima podjeljivala pripomoći tim društvima, a naročito beskamatnim zajmovima, odijelom i obućom za djecu, tako da ukupna novčana i druga potpora izražena u novcu iznosi preko jedan milijun kruna;

4. da jedino uz pripomoć Narodne Zaštite mogu neke od tih institucija da u svojim domovima uzdržavaju što više siročadi.

Pregled poslovanja u uredu.

God. 1920. (od mjeseca rujna, kad je započelo djelovanje Narodne Zaštite) osim mnogih slučajeva, koji su riješeni odmah usmeno i neposredno (izbjegavajući gdjegod se moglo birokratske forme) — u uredu Narodne Zaštite bila su primljena i riješena u svemu: 1.882 podneska, od kojih otpada na pravnu zaštitu 150, na smještavanje djece 224, na novčane

i druge materijalne pripomoći 603, na propagandu i organizaciju 58, na upravne poslove 111, a ostalo su razni slučajevi zaštite sirotinje.

U god. 1921. razvilo se poslovanje ureda u mnogo većem opsegu. Primljen je i riješen u svemu 6.121 podnesak. Od toga otpada na pravnu zaštitu 430 slučajeva, na novčane i druge materijalne pripomoći 1.604, na smještavanje djece u domove i porodice 1.316, na kolonizaciju siromašnih porodica i spasavanje rođene grude 773, na povratak dalmatinske i istarske djece 644, a ostalo otpada na administrativne poslove, na propagandu i organizaciju.

U godini 1922. primljeno je i riješeno 5.950 podnesaka, a od toga otpada na pravnu zaštitu 570 slučajeva, na novčanu i materijalnu pripomoć 1.645 slučajeva, na smještavanje djece u domove i porodice 1.180, na kolonizaciju siromašnih porodica 635, a ostalo otpada na organizaciju i propagandu te na upravne poslove.

Ovamo nijesu ubrojeni slučajevi, što su ih mjesni odbori i povjereništva Narodne Zaštite riješili neposredno u vlastitom djelokrugu.

Kratki opći pregled dosadašnjega rada.

1. Smješteno u domove i skloništa do 2.000 djece, a u čestite porodice do 1.000 djece, koja su ujedno opskrbljena odjećom i obućom, te u tu svrhu potrošeno 1,200.000 kruna.

2. Poskrbljeno je za namještenje u zanat ili inače pribavljena zarada u 3.300 slučajeva.

3. Za potpore siročadi u odijelu i obući izdano 1,509.018 kruna.

4. Za povratak dalmatinske i istarske djece te za odijelo i obuću njima izdano je do sto tisuća kruna.

5. Vrši se nadzor nad odgojem i prehranom 3.000 siročadi.

6. Za moralno posrnulu te zapuštenu djecu i mladež izdano je 151.538 kruna.

7. U kojih 150 slučajeva predusrelo se propasti i rasulu siromašnih porodica beskamatnim zajmovima, a u tu je svrhu izdano 351.571 kruna.

8. Pravna pomoć i zaštita pružena je sirotinji u 1.150 slučajeva, a u tu svrhu potrošeno oko 50.000 kruna.

9. Iseljenicima ili njihovim porodicama pružena je pomoć u kojih stotinu slučajeva.

10. Posredovanjem u kolonizaciji siromašnih porodica potrošeno je 520.000 kruna, a naseljeno do 400 porodica.

11. Raznim drugim dobrotvornim ustanovama pružena je pripomoć u odijelu, obući te na drugi način, a osim toga novčana pripomoć u iznosu od jedan milijun pet tisuća i sto dvadeset kruna.

Svaki i površni posmatrač toga djela morat će priznati, da je Narodna Zaštita dobro uložila novac, koji joj je narod za zaštitu sirotinje povjerio.

A to će biti svima poticalo, da rad Narodne Zaštite i nadalje djelotvorno pomognu!

Uprava Narodne Zaštite

(izabrana na glavnoj skupštini dne 9. veljače 1922. u Zagrebu).

P r e d s j e d n i š t v o:

Dr. Josip Šilović, sveuč. profesor — predsjednik.
Maja bar. Turković — potpredsjednica.
Marija Magdić — potpredsjednica.

T a j n i k:

Dr. Gjuro Basariček.

O d b o r n i c i:

Šandor Aleksander (Zagreb); Olga Barić (Zagreb); Stjepan Baćani (Zagreb); Albert Bazala dr. (Zagreb); Miroslav Čačković dr. (Zagreb); Tilda pl. Deutsch (Zagreb); Aleksander Frelić (Zagreb); Franjo Holujević (Zagreb); Rudolf Horvat dr. (Zagreb); Mato Jagatić (Martinska Ves kod Siska); Josip Kovačić (Budančevica); Zlata Kovačević-Lopašić (Zagreb); Josip Košutić (Zagreb); Dragutin Mašek dr. (Zagreb); Stanko Miklaužić (Hum na Sutli); Adela Milčinović (Zagreb); Ružica Posilović (Zagreb); Mihovil Pavlek (Gjelekovac); Milka Pogačić (Zagreb); Julka Patrijarh (Zagreb); Krunoslav Rosandić (Zagreb); Svetozar Rittig dr. (Zagreb); Ivan

Robić (Buševac); Franjo Seifert dr. (Zagreb); Mjio Stuparić (Vidrenjak); Elza Stern (Zagreb); Zora Vasić (Zagreb); Juraj Valečić (Velika Maslenjača); Ida Žepić (Zagreb).

Z a m j e n i c i.

(odbornika, koji ne prebivaju u Zagrebu).

Stjepan Buč dr.; Rudolf Herceg; Rikard Flögel; Zora Janeković; Juraj Krnjević dr.; Josip Mustaf; Franjo Novljan; Slava Solar; Dragan Starčević; Anka Kovačić; Eugen Sladović dr.; Franjo Opava; Ivo Stern dr.; Pavao Bernobić; Adolf Vuković; Jelena Čuk; Adolf Falkner.

N a d z o r n i o d b o r.

(Svi u Zagrebu).

Gustav Bazala dr.; Vilko Begić; Dragutin Fanjak; Velimir Deželić st. dr.; Jelka Peršić; Tinka Šilović; Viktor Majer.
